

Hálózatok II

2007

9: Online Hozzáféréskontrol és Útvonalválasztás ATM Hálózatokban

Asynchronous Transfer Mode ATM

- Videokonferencia, video-on-demand:
- Hogyan lehet szélessávú kommunikációs hálózatban (pl. ADSL) ilyen applikációknál garantálni egy megadott **Quality of Service-t (QoS)**?
- **Asynchron Transfer Mode (ATM)**: Az adatok egyenlő hosszúságú cellákban (53 Byte) aszinkron módon kerülnek átvitelre.
- Különböző adatfolyamok cellái meg tudják osztani egy link kapacitását, a cellák a linken egymás után kerülnek átvitelre.
- Aszinkron itt azt jelenti, hogy egy adatfolyam cellái nem szükségszerűen periódikusan kapnak hozzáférést a linkhez.

Történet

- Telefonszolgáltatások a hangátvitelt analóg 4 kHz, digitálisan 64 kbps támogatták
- A telefonszolgáltatások vonalakat bocsátottak rendelkezésre adatátvitelhez
 - ISDN: 64 + 64 + 16 kbps
 - T1 (1.544 Mbps)
 - T3 (44.736 Mbps)
- Ők kívántak lenni az elsődleges szolgáltatók adatátvitelhez is.
- Sokféle felhasználás, melyek különböző minőségi követelményeket támasztanak az adatforgalommal kapcsolatban
 - file átvitel: löketszerű forgalom (bursty), magas csúcsrata (peak)
 - Adatbázis hozzáférés: löketszerű forgalom, rövid várakozási idő
 - Multimedia: szinkronizált
 - Video: 6 MHz analog, 1.2-200 Mbps digital
- Hogyan lehet ezeknek eleget tenni?

ATM

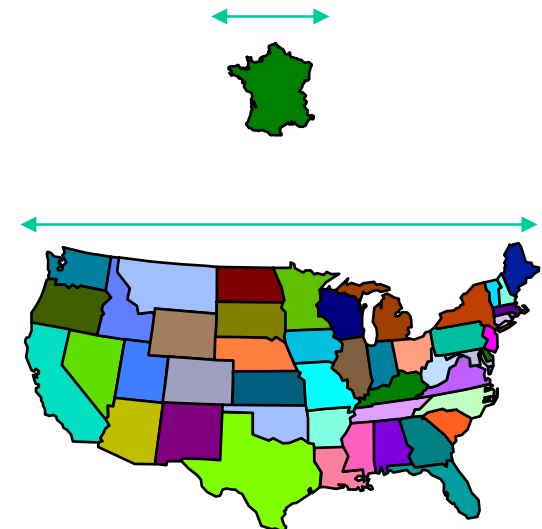
- **Asynchronous Transfer Mode**
- Minden csomagot ellátunk egy virtuális kapcsolat azonosítóval (Virtual Connection ID: VCI)

- Kis csomagok jó valós idejű viselkedést engednek meg
- Fix méretű csomagok (cellák) gyors kapcsolást tesznek lehetővé

ATM cella -- Miért 53 byte?

- Hangátviteli felhasználásokhoz kis cellák előnyösek
 - 10 ms –nél nagyobb késésnél visszhang elnyomásra van szükség (bonyolultabb)
 - minden adat-byte (payload byte) 125 μ s –ot használ fel (64kbit/sec = 8kbyte/sec)
- Adatátviteli felhasználásokhoz nagy cellák előnyösek
 - Minden cellában 5 byte fejléc
- Franciaország (Európai országok) 32 byte-ot szeretett volna
 - 32 byte = 4 ms
 - Franciaország „~6 ms széles”
- USA, Australia 64 byte-ot javasolt
 - 64 bytes = 8 ms
 - USA „>20 ms széles”
- Kompromisszum: 48 byte „payload”

ATM-Hálózatok – Sávzélesség-foglalás, CAC

- Egy kommunikációs kapcsolat felépítésénél egy adatfolyamhoz a hívó és a fogadó között egy útvonalon minden linken a megfelelő **sávzélesség lefoglalás**ra kerül, ami az adatfolyamnak garantáltan rendelkezésre áll.
- Az adatfolyamok sávzélességigényének összege egy linken nem lépheti túl a link kapacitását.
- ATM-hálózatokon egy **hozzáféréskontrol** (ang. Connection Admission Control **CAC**) mechanizmus szükséges, azaz a kapcsolatkéréseket, amelyek sávzélességigénye nem garantálható, el kell utasítani.

QoS-osztályok a Gyakorlatban

Megjegyzés: A gyakorlatban a szituáció összetett: ATM-hálózatok különböző **QoS-osztályokat** támogatnak, pl.

- CBR (constant bit rate): a megfelelő bit-rátát garantálni kell.
- rt-VBR(real time variable bit rate) interaktív kommunikáció esetén video- vagy audioátvitelnél az adatokat nem szükséges mindig ugyanazzal a sebességgel küldeni, de garantálni kell
 - a maximális késést egy cella küldése és fogadása között,
 - a maximális késést egy adatfolyam két egymást követő cellája között és
 - az átlagos bit-rátát.
- nrt-VBR (non real time variable bit rate) pl. video- vagy audio-streaming esetén csak
 - a maximális késés két egymást követő cella között és
 - az átlagos bit-ráta releváns.
- UBR (undefined bit rate): pl. file-átvitel (ftp) esetén. Csak az a fontos, hogy megérkezzenek az adatok...

CAC és Útvonalválasztás ATM-Hálózatokban

- Az ATM-hálózatokat egy absztrakt szinten vizsgáljuk:
a sávszélesség-foglalás problémát úgy tekintjük, mintha csak CBR osztály létezne.

A Probléma:

- Minden kapcsolatkerés specifikálja a küldőt, a fogadót és a sávszélességigényt.
- A hálózatnak minden kapcsolatkerésnél el kell dönteni, hogy a kérést elfogadja-e vagy elutasítja (CAC).
- Minden elfogadott híváshoz hozzá kell rendelni a küldő és a fogadó között egy útvonalat, amelyet az adatfolyam használ (routing).
- A döntéseket a jövőbeli kapcsolatkerések ismerete nélkül kell meghozni.
Ezt a scenáriót online-nak nevezzük. (Ellentéte: u.n. offline-szenarióban az algoritmus ismeri az input adatokat a kezdettől fogva.)
- Optimalizálási kritériumok: az elfogadott híváskérések
 - számát (vagy profitját) maximalizálni, vagy
 - sávszélességének összegének maximumát egy linken (congestion) minimalizálni,...

Online Algoritmusok Minőségének Értékelése

Hogyan lehet a megoldás minőségét értékelni egy online-szenárióban?

A jövőbeli kapcsolatkérések nem ismertek.

- Legyen I egy maximalizálási- (minimalizálási-) probléma P egy instanciája.
- Legyen A egy online-algoritmus a P problémához és
- $M(A, I)$ az A algoritmus által kiszámított célfüggvényérték I -hez.
- Legyen OPT_I az optimális célfüggvényérték az offline-szenárióban (amit egy algoritmus a futási idő korlátozása nélkül kiszámíthatna, ha az algoritmus I -t teljességében előre ismerné.)
- $\max_I \{ OPT_I / M(A, I) \}$ értékét az A algoritmus **kompetitív rátájának** (**competitive ratio**) nevezzük (minimalizálási problémáknál a kompetitív rátát mint $\max_I \{ M(A, I) / OPT_I \}$ definiáljuk).

A hozzáférés kontrollnál az elfogadott hívások profitjának maximalizálását vizsgáljuk (a hálózat üzemeltető profitjának maximalizálása).

Példa Online-Algorithmusra: Síkölcsönzés Probléma

- Egy kezdő síelő problémája:
 - Egy sífelszerelés ára: 30.000 Ft
 - Kölcsönzés ára: 3.000 Ft / nap
- Rossz stratégiák:
 - Azonnal vásárolni
 - Költség: 30.000 Ft
 - Az első nap után elolvad a hó, nem tetszik, vagy baleset történik...
 - A legjobb (offline) stratégia: egy nap kölcsönzés: 3.000 Ft
 - Kompetitív ráta: $30.000 \text{ Ft} / 3.000 \text{ Ft} = 10$
 - Minden nap kölcsönözni
 - Kompetitív ráta (ha tetszik... Opt. stratégia: azonnal megvenni) $\rightarrow \infty$
- Optimális stratégia:
 - 10 napig kölcsönözni, 11. nap vásárlás
 - Optimalis: kompetitív ráta minden nap ≤ 2

CAC és Routing ATM-Hálózatokban [Awerbuch, Azar, Plotkin 93]

A probléma:

- A hálózat a $G=(V,E)$ gráf által adott, $|V|=n$, $|E|=m$. Minden $e \in E$ élnek van egy kapacitása $u(e)$.
- A hálózathoz egymás után k kapcsolatkerés $\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_k$ érkezik. $\beta = (\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_k)$ a k kapcsolatkerés sorozata.
- Minden β_i kapcsolatkerés a $\beta_i = (s_i, t_i, b_i, \rho_i)$ négyes által adott, ahol
 - $s_i \in V$ a küldő,
 - $t_i \in V$ a fogadó,
 - b_i a sáv szélesség-igény (átviteli ráta) és
 - ρ_i a hálózat üzemeltető profitja, ha β_i elfogadásra kerül. Feltesszük, hogy $\rho_i = n \cdot b_i$, azaz a profit egyenesen arányos a sáv szélességhez. (A szorzó n egy normalizálás, amely később hasznos lesz).
- Az egyszerűség kedvéért feltesszük, hogy a kapcsolat minden elfogadott kapcsolatkerés végtelen ideig (a k -adik kérés beérkezése utánig) megmarad.

CAC és Routing ATM-Hálózatokban

Megjegyzés: A valóságot reálisabban leíró modelleket hasonló módszerekkel kezelhetünk és analizálhatunk. A modell kiterjesztéséhez azokra az esetekre, amikor

- a kapcsolatok legfeljebb $\leq T$ ideig tartanak, vagy
- a sávszélesség a kapcsolat fennállásának ideje alatt változik, vagy
- a profit legfeljebb egy F szorzóval tér el $n \cdot b_i$ -től,

lásd [Awerbuch, Azar, Plotkin 93] és [Plotkin 95].

Az alapul szolgáló technika ugyanaz:

Routing a legrövidebb utakon egy olyan élköltség-függvény szerint, amely exponenciális az él már lefoglalt kapacitásának a részarányában.

CAC és Routing ATM-Hálózatokban

- Egy A algoritmus az online-CAC problémához a $\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_k$ kapcsolatkéréseket egymás után dolgozza fel ebben a sorrendben.
- Minden β_i kapcsolatkéréshez A -nak el kell dönteni a későbbi kapcsolatkérések ismerete nélkül, hogy β_i -t elfogadja, vagy elutasítja.
- Ha β_i -t elfogadja, akkor meg kell határozni egy P_i útat s_i -től t_i -hez G -ben, amin β_i -hez a sávszélesség lefoglalása kerül (routing).
- Minden időpontban minden $e \in E$ élre érvényesnek kell lenni, hogy az elfogadott β_i kérések b_i sávszélességeinek az összege, melyek az e élet használják, legfeljeb $u(e)$.
- Elfogadott kapcsolatkéréseket később nem szabad megszakítani.

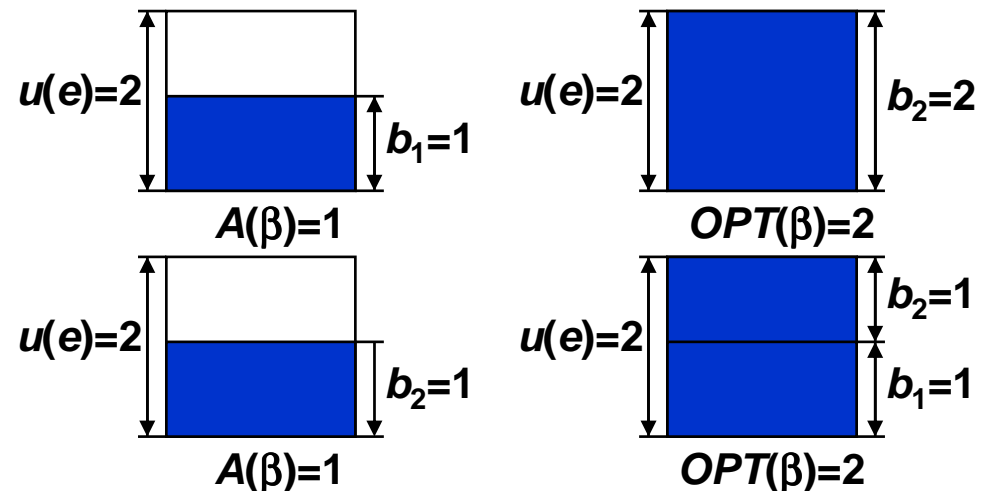
CAC és Routing ATM-Hálózatokban

- Legyen $A(\beta)$ az összes elfogadott β_i kapcsolatkérés ρ_i profitjának összege, amit az A online-algoritmus β inputra elfogad.
- Legyen $OPT(\beta)$ az összes elfogadott β_i kapcsolatkérés ρ_i profitjának összege egy optimális megoldásban β inputra.
- Mivel egy online-algoritmus a jövőbeli kapcsolatkéréseket nem ismeri, nem találhat optimális megoldást.

Példa.: Álljon a hálózat két csomópontból és egyetlenegy linkből

$G=(\{u,v\},\{e=\{u,v\}\})$, amely kapacitása $u(e)=2$. Tekintsünk két kapcsolatkérést $\beta=(\beta_1,\beta_2)$. Legyen $b_1=1$.

- 1. eset: Ha az online-algoritmus β_1 -t elfogadja, akkor legyen $b_1=2$.
Ekkor $A(\beta) = 1$ és $OPT(\beta) = 2$.
- 2. eset: Ha az online-algoritmus β_1 -t nem fogadja el, akkor legyen $b_1=1$.
Ekkor $A(\beta) = 1$ és $OPT(\beta) = 2$.

CAC és Routing ATM-Hálózatokban

- Azt mondjuk, hogy az A online-algoritmus kompetitív rátája $c \geq 1$, ha minden β inputra teljesül, hogy $OPT(\beta) / A(\beta) \leq c$.
- Egy ilyen algoritmust **c -kompetitív**-nek nevezünk.
- A profit, amit egy c -kompetitív online-algoritmus a CAC és routing problémához garantál, legfeljebb c -szer kisebb, mint az optimális profit.

CAC és Routing Algoritmus

Notáció:

- Legyen $\mu = 2n+2$ és $u_{\min} = \min_{e \in E} u(e)$.
- Szükségünk van arra a feltételre, hogy minden β_i -ra teljesül, hogy $b_i \leq u_{\min} / \log \mu$.
Azaz, minden kapcsolat legfeljebb $(1 / \log \mu)$ részét foglalhatja le egy él kapacitásának. Ez a feltétel (legtöbbször) teljesül a gyakorlatban.
- Legyen $I(j)$ az online-algoritmus által elfogadott kapcsolatkérelmek indexeinek halmaza direkt β_j feldolgozása előtt.
- A **normalizált terhelés** $\lambda_e(j)$ az e élen közvetlenül β_j feldolgozása előtt $\lambda_e(j) = (\sum_{i \in I(j), e \in P_i} b_i) / u(e)$, az elfogadott β_i , $i < j$, kérések b_i sávzélességeinek összege, melyek P_i útvonala az e élet tartalmazza, osztva $u(e)$ -vel.
- $I(k+1)$ jelöli az elfogadott kapcsolatkérelmek indexeinek halmazát $\lambda_e(k+1)$ pedig a normalizált terhelést az e élen a $\beta = (\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_k)$ sorozat feldolgozása után.

CAC és Routing Algoritmus

Az Algoritmus:

- Legyen β_j a következő feldolgozandó kapcsolatkérés.
Definiáljuk minden e élhez $c_e(j) = u(e) \cdot (\mu^{\lambda_e(j)} - 1)$.
- Utaljunk minden e élhez a $w_j(e) = (b_j/u(e)) \cdot c_e(j)$ költséget.
- Számítsunk ki egy legrövidebb P utat s_j -től t_j -hez a $w_j(e)$ élköltségek szerint. (pl. Dijkstra algoritmusával).
- Ha P költsége legfeljebb ρ_j , azaz $\sum_{e \in P} w_j(e) \leq \rho_j$, akkor fogadjuk el β_j -t, egyébként utasítsuk el β_j -t.

Az alapötlet tehát:

- minden e élhez definiálunk egy költséget, amely exponenciális a $\lambda_e(j)$ normalizált életterhelésben.
- Ekkor a β_j kapcsolatkérést pontosan fogadjuk el, ha a legrövidebb út a küldőtől a fogadóig ezen költség alapján nem drágább, mint β_j profitja ρ_j .

CAC és Routing Algoritmus Analízise

Tétel 1: Az online-algoritmus a CAC és Routing problémára nem sérti meg soha az élek kapacitását és a kompetetív rátája $O(\log n)$, azaz az online algoritmus minden β kapcsolatkérés-sorozatra olyan $A(\beta)$ profitot garantál, amely legfeljebb $2\log(\mu) = 2\log(2n+2) = O(\log n)$ -szor kisebb, mint egy optimális (offline) megoldás profitja. \square